Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto

HE 175/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain muuttamisesta

LAUSUNTO 2.11.2021

Panimoliitto- ja virvoitusjuomateollisuusliitto ry (Panimoliitto) kiittää Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostoa mahdollisuudesta lausua vastineensa hallituksen esityksestä.

Rakennedirektiivillä säädetään EU:n jäsenvaltioiden alkoholin ja alkoholijuomien valmisteverojen rakenteiden yhdenmukaisuudesta. Komission REFIT-arvioinneissa todettiin, että osa säännöksistä on vanhentuneita ja epäselviä ja aiheuttavat tarpeettoman raskaita hallinnollisia menettelyjä toimijoille ja siksi säädöksiä tulee muuttaa muutosdirektiivillä. Tämän saman perusperiaatteen, liian raskaan hallinnon karsimisen, toivomme läpäisevän myös kansallisen lainsäädännön muotoilua.

Oluen alennettu verotaso

Panimoliitto kannattaa oluen alennettua verotasoa. Alennettu verotaso nousisi esityksen mukaan 3,5 tilavuusprosenttiin. Tällä voidaan tukea yhtä valtion tärkeintä tavoitetta alkoholipolitiikassa eli alkoholihaittojen vähentäminen siirtymällä matala-alkoholisten juomien suosimiseen. Panimoala on jo vuosia tehnyt tuotekehitystä matala-alkoholisten tuotteiden osalta tukeakseen valtion tavoitetta, ja näiden tuotteiden myynti on kasvanut merkittävästä viime vuosina. PTYn tilastojen perusteella kategoria vähäalkoholinen ja alkoholiton olut sekä olutpohjaiset juomat on kasvanut kumulatiivisesti 36,17 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

Samaan aikaan ministeriö on kuitenkin nostamassa tämän juomaryhmän veroja jälleen kerran. Alkoholiveroa nostettiin tämän vuoden alusta ja erittäin suuri korotus kohdistui juuri matala-alkoholiseen olueen. Alkoholipitoisuudeltaan yli 0,5 mutta enintään 2,8 tilavuusprosenttisen oluen vero on tällä hetkellä 24,75 senttiä senttilitralta ja korotus oli 2,2-kertainen aiempaan nähden. Nyt korotuksen jälkeen vero olisi jo 28,35 senttiä senttilitralta. Vahva terveysperusteinen trendi ja suositus vahvistaa matala-alkoholisten juomien kulutusta ei edisty verotusta kiristämällä. Jos oletetaan, että valmistevero siirtyy täysimääräisesti lopputuotteen arvonlisäverottomaan hintaan, arvonlisävero voimistaa valmisteveron hintavaikutusta ja tulee vaikuttamaan negatiivisesti kuluttajien ostokäyttäytymisen muuttumiseen.

Monissa EU-maissa alkoholijuomien valmistus, tuotanto ja verotus nähdään osana teollisuus- ja maatalouspolitiikkaa ja sillä nähdään olevan suora vaikutus mm. työllisyyteen. Kotimaista maataloutta ja tuotantoa halutaan EU-maissa verotuksellisesti suosia ja tätä suuntausta on korostettava myös Suomessa, erityisesti hetkellä, jossa koko arvoketju on joutunut kovaan paineeseen koronan vuoksi. Yhteiskunnan pitää taata kotimaiselle elinkeinolle samanlainen toimintaympäristö verojen ja sääntelyn suhteen kuin on keskeisissä kilpailijamaissakin.

Kaikkia veroratkaisuja ja niiden vaikutuksia olisi seurattava myös huolella ja ajan kanssa. Jokavuotiset korotukset ja väärin kohdentamiset voivat pahimmassa tapauksessa heikentää alkoholilain tavoitteita sekä muuttaa kulutuskäyttäytymistä negatiiviseen suuntaan. Myös toistuvat korotukset aiheuttavat yrityksille uusia kustannuksia ja muutenkin alkoholiverotuksen ennustettavuus heikkenee, joilla on vaikutusta yritysten investointihalukkuuteen.

Pientuotantotodistus

Esityksessä ehdotetaan, että pientuotantotodistuksen voisi antaa pientuottaja itse. Panimoliiton näkemyksen mukaan on kannatettavaa, että hallintoon liittyvässä toiminnassa ja valvonnassa on mahdollisuuksien mukaan siirryttävä omaehtoiseen valvontaan ja samalla on huomioitava, että erilaiset valvonta- ja hallintomaksut tulevat olemaan kaikille toimijoille tasapuoliset. Erilaiset muutokset sääntelyssä ja hallinnossa nostavat aina yritysten kustannuksia.

Pientuotantotodistuksen lisäksi muutosdirektiivi antaisi mahdollisuuden laajentaa pientuotantoalennusta myös muihin panimoalan juomiin kuin olueen. Valtiovarainministeriö ei esitä laajennusta vedoten siihen, että alkoholiveron alennuksena myönnetty tuki ei välttämättä ole tehokas, tuki olisi joustamaton sekä se voisi vääristää kilpailua.

Panimoliitto näkemyksen mukaan on ensisijaisen tärkeää, että kaikkia alalla toimijoita on kohdeltava yhdenvertaisesti. Myös hallituksen esityksessä painotetaan, että muutosdirektiivillä tavoitellaan toimijoiden tasavertaista verokohtelua kaikilla alkoholiteollisuuden aloilla. Näin ollen Valtiovarainministeriön päätös olla ulottamatta verohelpotusta muihin kuin olueiseen, sotii direktiivin lähtökohtaa vastaan.

Panimoliitto yhtyy ministeriön näkemykseen, että verotuilla voi olla yrityksen kehittämisen estävää vaikutusta, mutta siksi verotuki olisikin keskitettävä erityisesti pienimpiin toimijoihin ja sen tulisi koskea kaikkia panimotuotteita. Suomen kokoisessa maassa, oluen 15 milj litran yläraja on täysin ylimitoitettu. Pienpanimoalennus tulisi suhteuttaa markkinoiden ja asukasluvun kokoon nähden. Periaatteellinen kysymys onkin, onko Suomen varsin pienillä markkinoilla toimiva panimo, joka tuottaa 15 miljoonaan litraa, enää pieni. Pienpanimoalennuksen tarkoitus on tasata isojen ja pienten yritysten välistä valmistuskustannusten eroa, mutta alennus ei saa valua kilpailua vääristävästi hintoihin, kuten tällä hetkellä tapahtuu oluen osalta.

Kunnioittavasti

PANIMO – JA VIRVOITUSJUOMATEOLLISUUS RY

Tuula Loikkanen
Toimitusjohtaja